

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 29.

Fylke: Buskerud

Tilleggsspørsmålnr.

Herad: Sigdal

Emne: Julenissen

Bygdelag: Sigdal og Eggedal

Oppskr. av: Andreas Mörch

Gard:

(adresse): Prestfoss

G.nr.

Br.nr.

A. Merk av om oppskrifta er etter eiga røynsle.

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

1. Julenissen er innflytter i Sigdal og Eggedal. Før 1910 var han lite kjent. Det er vanskelig å få full greie på hvor folk fikk kjennskap til julenissen. Men det er vanlig meining at han først ble kjent her gjennom aviser og julebøker, og fra julekort. Utover omkring 1920 kom det julenisser på juletreffestene for barna på skolenene.
I heimene kom han etter hvert utover fra 1920, men det er vel like mange heimer med barn som ikke har noen julenisse hvert år, som de som har den årvisst.
2. Julenissen kommer med gavene i sekken, de gavene som som ikke tar for stor plass. Nissen får ikke noe for bryet.
3. Det er helst far i huset - han må til stallen en tur eller ut og se på været - som går nisse. Nissen er gammal, krokete, krank og snøvlete i talen. Slik blir han framstilt på juletreffestene der en eller annen husfar kommer som nisse, så han skal nok være slik.
4. Maske med kvitt skjegg, en ekte bynissse med maske fra fabrikkene, - i side klær, så som en frakk eller en ulster, - eller en morgenkjole, skinnlue, eller topplue av rødt papir fast på maska.
5. Maskene blir kjøpt, eller en berger seg med det en har, så som ei julebukke maske med kvit ull på.
6. Julebukker har ikke noe med nisser å gjöre. Julebukkene er ei slekt for seg sjølve, med ærverdig tradisjon i bygda.
7. Nei.
8. Litterært, særlig gjennom nye barnerim og sanger, f. eks. Margrethe Munthe: Den gamle nissen ...
Nissen er innflytter. Tussen er bygdemann og ikke den samme som nissen, så for alle de som har kjennskap til hva for kar tussen var, - og er.
9. Ukjent.